

Latvijas Zinātņu akadēmijas Lielās medaļas 2017 laureāti

LZA īstenais loceklis **Jānis Visvaldis Bārzdiņš**. Akadēmiķis Jānis Visvaldis Bārzdiņš ir viens no datorzinātnes celmlaužiem Latvijā. Pateicoties viņa ilggadīgai nesavtīgai darbībai, Latvijas Universitātē (LU) pēdējās desmitgadēs ir izveidojusies spēcīga datorzinātnes skola, kuru atzīst un ciena nozares speciālisti visā pasaulē.

Profesors J. Bārzdiņš ir LU Matemātikas un informātikas institūta vadošais pētnieks, ilgus gadus bijis šī institūta direktors. Kopš 1959. gada viņš ir pasniedzējs Fizikas un matemātikas fakultātē, kopš 1995. gada - LU profesors. Viņa vadībā apmācīti tūkstošiem informātikas un datorzinātņu nozares studentu, izstrādātas un aizstāvētas vairāk nekā 20 doktora disertācijas datorzinātnēs. Šie zinātnieki šobrīd ir Latvijas vadošie informācijas tehnoloģijas nozares vadītāji un valsts informācijas sabiedrības aktīvi veidotāji.

Neskatoties uz cienījamo vecumu (šā gada janvārī atzīmējām akadēmiķa 80. jubileju), Jānis Bārzdiņš joprojām aktīvi darbojas gan zinātnē, gan jaunās paaudzes izglītošanā, lasot lekcijas LU Datorikas fakultātē un vadot bakalaura, maģistra un promocijas darbus. Viņš ir uzskatāms par Latvijas vadošo speciālistu algoritmu teorijā, pēdējā laikā īpašu ieguldījumu devis datorizētās semantikas jomā, tai skaitā sekmīgi vadot valsts pētījumu programmas SOPHIS 2. projektu.

J. Bārzdiņa aktīvais zinātniskais darbs ir ievērojami paaugstinājis matemātikas un datorzinātņu prestižu dabas un inženierzinātņu vidū, sekmējot Latvijas zinātnes atpazīstamību pasaulē.

LZA īstenā locekle **Baiba Rivža**. Akadēmiķe Baiba Rivža ir devusi ievērojamu ieguldījumu sociālo zinātņu atziņu pārnesē, sekmējot Latvijas reģionu attīstību un uzņēmējdarbību laukos, kā arī Latvijas zinātnes telpas pārveidē atbilstoši pasaules tendencēm.

Profesore Baiba Rivža ir vienmēr pratusi savienot intensīvu akadēmisko darbu Latvijas Lauksaimniecības universitātē ar sabiedrisko aktivitāti, tai skaitā Latvijas Zinātņu akadēmijā (LZA).

Lai minam dažus no pienākumiem: Latvijas Lauksaimniecības un meža zinātņu akadēmijas prezidente, Latvijas augstskolu profesoru asociācijas priekšsēdētāja, Eiropas Akadēmijas Zinātnes konsultatīvās padomes locekle, Eiropas Lauksaimniecības pārtikas un dabas zinātņu apvienības (UEAA) vadības komitejas locekle, LZA Lauksaimniecības un Meža zinātņu nodaļas priekšsēdētāja. Ļoti svarīga ir zinātnieku iesaistīšanās sabiedrības procesos. Te atzīmēšanas vērts ir akadēmiķes darbības laiks izglītības un zinātnes ministres amatā, kura ietvaros bija jūtams atbalsts zinātniski pētnieciskā darba veicējiem.

Akadēmiķes B. Rivžas redzeslokā ir tādas tautsaimniecību un sabiedrību ietekmējošas jomas kā strukturālās pārmaiņas apstrādes un pārstrādes rūpniecībā, un to ietekme uz ekonomikas izaugsmi, darbības atbilstības pārvaldības sistēmu pielietojumi, nacionālās inovācijas sistēmas pilnveidošana, loģistikas sistēmu attīstība agrārajā sfērā, bioloģiskās lauksaimniecības konkurētspēja, pilsētu sistēma Latvijā un tās attīstības perspektīvas, saimniekošanas dažādošanas iespējas dažādu plānošanas reģionu saimniecībās, aprites ekonomikas principi, augstākās izglītības loma reģionos un daudzas citas.

Baltijas un Ziemeļvalstu sadarbības ietvaros Baiba Rivža vairāk nekā divdesmit gadus veltījusi mazās uzņēmējdarbības attīstībai laukos, traucējošo faktoru un to novēršanas izpētei. Tiek pētīta lauku vide, kas izsenis bijusi Latvijas ekonomikas balsts.

Pēdējos sešos gados vien Baiba Rivža ir bijusi 79 publikāciju, trīs monogrāfiju, 93 ziņojumu autore vai līdzautore. Jāatzīmē arī Baibas Rivžas aktīvā pedagoģiskā darbība, kas vainagojusies ar 16 aizstāvētu promocijas darbu vadīšanu.

Līdzās aktīvajai darbībai Latvijā akadēmiķe B. Rivža ir plaši atpazīstama starptautiskajā zinātniskajā telpā, ko apliecina septiņu starptautisku projektu vadīšana. B. Rivžas starptautiskā aktivitāte ir novērtēta, viņa ir daudzu ārzemju akadēmiju - Zviedrijas Karaliskās

Lauksaimniecības un meža zinātņu akadēmijas, Krievijas Zinātņu akadēmijas, Georgofili akadēmijas (Itālija) un Lietuvas Zinātņu akadēmijas - locekle.

(Avots: *Zinātnes Vēstnesis*, 2017. gada 20. marts)

Latvijas Zinātņu akadēmijas Lielā medaļa

Latvijas Zinātņu akadēmijas Lielā medaļa ir augstākais apbalvojums, ko akadēmija piešķir Latvijas un ārvalstu zinātniekiem par izciliem radošiem sasniegumiem. Latvijas Zinātņu akadēmijas Lielā medaļa ir atlieta bronzā, tās aversā attēlots LZA ģerbonis ar uzrakstu "*Academia Scientiarum Latviensis*", reversā tiek iegravēts apbalvotā vārds, uzvārds un medaļas piešķiršanas datums.

2013. gada 12. novembrī mecenāti Boriss un Ināra Teterevi un LZA prezidents Ojārs Spārītis vienojās par atbalstu LZA, lai veicinātu Latvijas sabiedrības un valsts izaugsmi. Sadarbības ietvaros [Borisa un Ināras Teterevu fonds](#) sniedz atbalstu Latvijas Zinātņu akadēmijas Lielajai medaļai - katrs laureāts saņem fonda prēmiju 10 000 eiro apmērā.

Kandidātus apbalvošanai ar Latvijas Zinātņu akadēmijas Lielo medaļu var ieteikt LZA īstenie, goda un ārzemju locekļi, LZA nodaļas, rakstiski iesniedzot motivētu ierosinājumu un īsu uzziņu par ieteicamo kandidātu. Lēmumu par apbalvošanu pieņem LZA Senāts.

Līdz šim LZA Lielo medaļu saņēmuši Jānis Graudonis un Jānis Stradiņš (1993), Edgars Dunsdorfs un Egons Lavendelis (1994), Elmārs Grēns un Dītrihs Andrejs Lēbers (1995), Edmunds Lukevics un Magda Štaudingerai-Voitai (1996), Vaira Vīķe-Freiberga un Edgars Siliņš (1997), Dainis Draviņš un Jānis Krastiņš (1998), Juris Upatnieks un Oļģerts Lielausis (1999), Gunārs Birkerts un Mārtiņš Beķers (2000), Juris Hartmanis un Andris Caune (2001), Tālis Millers un Vladimirs Toporovs (2002), Rūsiņš Mārtiņš Freivalds un Indriķis Šterns (2003), Imants Lancmanis un Andris Padegs (2004), Elmārs Blūms un Edvīns Vedējs

(2005), Rihards Kondratovičs un Trevors Fennels (2006), Viktors Hausmanis un Roberts Evarestovs (2007), Vitauts Tamužs un Ēriks Kupče (2008), Ivars Kalviņš un Kristaps Zariņš (2009), Mārcis Auziņš un Kurts Švarcs (2010), Ēvalds Mugurēvičs un Rihards Villems (2011), Pauls Pumpēns un Andrievs Ezergailis (2012), Andris Ambainis un Alvis Brāzma (2013), Viktors Ivbulis un Regīna Žuka (2014), Arvīds Barševskis un Andris Šternbergs (2015), Tālav Jundzis un Romans Lācis (2016).